

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: V. J. O., nar. X, bez státní příslušnosti, bytem B., zast. JUDr. Richardem Halškou, advokátem, se sídlem Praha 7, Partyzánská 1546/26, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 8. 2014, č.j. MV-72630-4/VS-2014,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 8. 2014, č.j. MV-72630-4/VS-2014, s e z r u š u j e a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11.228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Richarda Halšky, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí ministra vnitra, kterým byl dle § 152 odst. 5 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „s.ř.“) zamítnut jeho rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 29. 4. 2014, č. j. VS-1437/835.3/2-1997 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), kterým nebylo vyhověno žádosti žalobce o udělení státního občanství České republiky.

Ministr vnitra v žalobou napadeném rozhodnutí zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení včetně argumentace žalobce obsažené v rozkladu, jakož i obecné závěry

judikatury Ústavního soudu či Výboru expertů Rady Evropy pro státní občanství, z nichž vyplývá, že na udělení státního občanství není právní nárok. Dále uvedl, že rozhodnutí znovu meritorně posoudil, a to z hlediska splnění podmínek zakotvených v § 7 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, přičemž konstatoval, že byly splněny (podle žalovaného splnění podmínky zakotvené v § 7 odst. 1 písm. b/ zákona č. 40/1993 Sb. se ve spojení s § 74 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, od 1. 1. 2014 neprokazuje; žalobce však tuto podmínku splnil, když prokázal, že pozbyl své dosavadní státní občanství). Podle ministra vnitra z dosavadního průběhu pobytu a života žalobce na území České republiky nelze dovodit, že by mohl být na svých právech jakkoli krácen; Česká republika je členem Evropské unie a vytváří příznivé podmínky pro začlenění cizinců do společnosti; udělení, resp. neudělení státního občanství České republiky nemůže být považováno za rozhodující podmínku pro začlenění cizince do české společnosti; z pohledu mezinárodního práva je zcela nepochybné, že status trvalého pobytu naprosto dostatečným způsobem zajišťuje zcela objektivně adekvátní podmínky pro život cizího státního příslušníka na území jiného státu, v daném případě na území České republiky; v kontextu toho pak na udělení státního občanství nelze pohlížet jen z hlediska nároku, ke kterému lze nevyhnutelně dospět po uplynutí zákonem stanovené doby trvalého pobytu cizince na území státu, o jehož státní občanství žádá. Dodal, že vzhledem k tomu, že z podaného rozkladu nevyplynuly žádné nové, právně významné skutečnosti, které by mohly mít vliv na zrušení prvostupňového rozhodnutí, ministru vnitra nezbylo než rozklad zamítnout; ministr vnitra konstatoval, že Ministerstvo vnitra vycházelo ze spolehlivé zjištěného stavu věci, přičemž správní uvážení bylo logickým vyústěním řádného hodnocení skutkových zjištění.

Žalobce v žalobě zopakoval své námitky z rozkladového řízení a namítl především nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spočívající v nedostatečném odůvodnění správního uvážení, které vedlo k zamítnutí žádosti. Podle žalobce správní orgán nevzal vůbec do úvahy, že žalobce je v České republice zcela integrován, dále že v České republice má prakticky celou rodinu, jejíž mnozí příslušníci jsou občany České republiky, správní úřad ve skutečnosti žádost vyhodnocoval pouze formálně a vůbec nehodnotil, zda mezi žalobcem a Českou republikou existuje pevný, úzký a trvalý vztah. Dále uvedl, že o udělení státního občanství žádá opakovaně již po několik let; z předchozích žádostí i z aktuální žádosti a z doložených dokladů vyplývá, že u žalobce existuje pevný, úzký a trvalý vztah k České republice a dále, že plní veškeré právní povinnosti a splňuje všechny podmínky stanovené zákonem pro udělení občanství. Žalobce zopakoval svoji osobní a rodinnou historii a uvedl, že byť na udělení státního občanství České republiky není nárok, má za to, že žalovaný vůbec nevzal v úvahu, že jeho rodnému bratru bylo před několika lety státní občanství České republiky uděleno, a to za splnění prakticky stejných podmínek; tím došlo k porušení zásady rozhodovat v obdobných případech stejně, když mezi bratry činí nedůvodné rozdíly, čímž vyvolává právně neakceptovatelnou situaci, kdy prakticky všichni příslušníci rodiny žalobce, kteří z Volyně do České republiky přesídlili na základě téhož pozvání české vlády, státní občanství České republiky získali a jedinému žalobci, třebaže splnil všechny zákonné podmínky a jeho případ je prakticky stejný, občanství uděleno nebylo. Podle žalobce ministr vnitra v napadeném rozhodnutí i žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí rezignovali na řádné skutkové zjišťování ohledně relevantních skutečností v životě žalobce, nepřihlíдели k jeho skutečné životní situaci ani k jeho rodinné historii, ačkoliv důkazní prostředky byly součástí spisu; při rozhodování

nebyla zohledněna skutečnost, že žalobce je zcela bezúhonný, že pracuje jako lékař v sociálně slabém regionu České republiky a výkon jeho povolání je v České republice prospěšný a nepředstavuje žádnou zátěž pro český systém sociálního zabezpečení. Při rozhodování dle žalobce nebylo přihlédnuto k tomu, že žalobce je apatridou, neboť byl vyvázán ze státoobčanského svazku Ukrajiny, rozhodnutí tedy fakticky vyvolává právně i fakticky negativní situaci, kdy žalobce nemá občanství ani ochranu žádného státu a stát, jehož příslušníky byli předkové žalobcovy rodiny, kteří právě pro tuto příslušnost byli vystaveni brutální perzekuci stalinistického režimu a který žalobce na své území ústy své vlády pozval, nyní žalobci občanství odpírá s tím, že žalobcův vztah k České republice není dostatečně úzký; žalobce nikdy nepřestal být Čechem a jeho emocionální pouto a loajalita k České republice jsou natolik silné, jak jen mohou u zahraničního krajana z Volyně po mnoha ústrcích pro českou národnost být; s uvedenými skutečnostmi se však žalovaný ve správním uvážení dle žalobce prakticky vůbec nevypořádal.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal v plném rozsahu na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a setrval na svém právním názoru.

Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále též „s.ř.s.“/), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce dne 24. 7. 2013 podal u Krajského úřadu Královéhradeckého kraje žádost o udělení státního občanství České republiky; dne 13. 9. 2013 byla žádost doručena žalovanému. V průběhu správního řízení žalobce doložil žalovanému potřebné doklady. Žalovaný vydal prvostupňové rozhodnutí ze dne 29. 4. 2014, č.j. VS-1437/835.3/2-1997, jímž žádosti žalobce nevyhověl; dospěl k závěru, že žalobce splnil podmínky stanovené § 7 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., načež uvedl, že žádosti žalobce nevyhoví; žalovaný je povinen v řízení o žádosti o udělení státního občanství České republiky přijít v souladu s § 2 odst. 4 a § 3 s.ř. s řešením, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a jeho přijetím nevzniknou nedůvodné rozdíly při posuzování shodných či podobných případů; žalovaný se tak rozhoduje v režimu zvažení naplnění soukromého zájmu žadatelů na udělení státního občanství České republiky a na naplnění veřejného zájmu na přijetí žadatelů do státního svazku České republiky; zde je nutno vzít především do úvahy, že státní občanství je považováno za pevný, úzký a trvalý vztah mezi tím kterým žadatelem a Českou republikou. Podle žalovaného zde proto musí existovat opravdové vzájemné spojení zájmů a citů spolu s existencí vzájemných práv a povinností, které je vyvozováno zejména z faktu pobytu na území České republiky a dovršené integrace toho kterého žadatele v České republice; rozhodování o přijetí do státního svazku České republiky je podle české právní úpravy ve sféře správního uvážení správního orgánu, jemuž je tato pravomoc svěřena, neboť na udělení státního občanství České republiky není právní nárok; žalovaný tak v případě zvažování obou výše uvedených zájmů ve vzájemné souvislosti dává přednost veřejnému zájmu, pokud zde zůstává pochybnost o tom, že oba výše definované zájmy nejsou v souladu, a žádosti o udělení státního občanství České republiky nevyhovuje, a to ani za předpokladu, že žadatel

podmínky stanovené k udělení státního občanství České republiky v době rozhodování o žádosti splňuje. Podle žalovaného takové rozhodnutí není v rozporu s Evropskou úmluvou o státním občanství, k níž Česká republika přistoupila; mezinárodní právo všeobecně uznává pravidlo, že je vnitřní záležitostí každého státu, jakým způsobem upraví ve svém právním řádu způsoby nabývání a pozbývání státního občanství, je věcí každého státu určit podle vlastního práva, kdo jsou jeho občané; tento nezpochybnitelný princip je v současné době všeobecně přijímán. Žalovaný dle svých slov vzal také do úvahy, že příslušníci rodiny jmenovaného, se kterými sdílí společnou domácnost, nejsou státními občany České republiky a chybí zde tak úzká rodinná vazba žalobce na české státní občany.

Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal rozklad, v němž uplatnil podobnou argumentaci jako v žalobě. Žalobou napadeným rozhodnutím ministra vnitra ze dne 1. 8. 2014, č.j. MV-72630-4/VS-2014, byl rozklad žalobce zamítnut (rekapitulaci žalobou napadeného rozhodnutí viz výše).

V § 7 odst. 1 tehdy platného a účinného zákona č. 40/1993 Sb. bylo stanoveno:

„Státní občanství České republiky lze na žádost udělit fyzické osobě, která splňuje současně tyto podmínky:

a) má na území České republiky ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje,

b) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbyde dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyla dosavadní státní občanství, nejde-li o bezdomovce nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka na území České republiky,

c) nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,

d) prokáže znalost českého jazyka a

e) plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území České republiky, 3g) povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky.“

Podle § 74 zákona č. 186/2013 Sb. účinného od 1. 1. 2014 řízení, která nebyla pravomocně ukončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů; pozbytí dosavadního státního občanství se pro udělení státního občanství České republiky nevyžaduje.

Soud uvádí, že právní názor žalovaného, tedy že na udělení českého státního občanství neexistuje právní nárok, je obecně správný a vychází z konstantní judikatury správních soudů i Ústavního soudu. Jak je uvedeno kupříkladu v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2017, č.j. 7 As 275/2016-50: „K soudnímu přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství Nejvyšší správní soud předeseílá, že na udělení státního občanství nemá cizinec ze zákona právní nárok, neboť je výsostným právem státu určit, s kým 'vstoupí' do státoobčanského svazku. O jeho udělení rozhoduje pouze a toliko veřejná správa, nikoliv soudy. Úkolem soudu pak není nahrazovat správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale pouze posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a plně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze

dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007 – 105).“ Ani v případě splnění všech zákonných podmínek pro udělení státního občanství (§ 7 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb.) nemusí být žádosti o udělení státního občanství České republiky vyhověno. Stát prostřednictvím svých orgánů rozhoduje na základě volné správní úvahy, zda cizinci státní občanství udělí, či nikoliv.

Na druhou stranu i v případě takového volného správního uvážení však musí správní orgán respektovat stanovené procesní postupy a základní právní principy. Jedním z takových principů je, že každé rozhodnutí správního orgánu musí být přezkoumatelné (viz § 68 s.ř.), aby byla vyloučena libovůle při rozhodovací činnosti správního orgánu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 19. 8. 2014, č.j. 6 As 68/2012-47, publ. pod č. 3104/2014 Sb. NSS, mimo jiné uvedl: „*Jak dovodil Ústavní soud z principu demokratického právního státu zakotveného v čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a z práva na spravedlivý proces garantovaného čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vyplývá z ústavního pořádku právo účastníka řízení před správním orgánem být seznámen s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. III. ÚS 329/04). Rovněž právo na řádné přezkoumatelné odůvodnění rozhodnutí orgánů veřejné moci, včetně rozhodnutí správních orgánů, je součástí práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 10. 1999, sp. zn. III. ÚS 35/99). Řádné odůvodnění rozhodnutí včetně vypořádání námitek a skutečností uváděných účastníkem je tak nezbytnou zárukou proti libovůli v rozhodování, která je neslučitelná s principem demokratického právního státu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. III. ÚS 3606/10)“.*

Soud v této souvislosti dospěl k závěru o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť toto neobsahuje žádné odůvodnění, z něhož by bylo seznatelné, jaké úvahy v rámci přezkumu ministr vnitra provedl a jaká skutková zjištění přitom zvažoval. Jak plyne z odůvodnění napadeného rozhodnutí, ministr vnitra kromě velmi obecného odůvodnění neuvedl žádné konkrétní úvahy v tom směru, z jakých důvodů nebylo žádosti žalobce o udělení státního občanství vyhověno (rekapitulaci odůvodnění napadeného rozhodnutí viz výše). Podobně obecné je i prvostupňové rozhodnutí žalovaného, kde je ve vztahu k neudělení státního občanství žalobci uveden pouze jediný konkrétní důvod: „*Ministerstvo vnitra vzalo také do úvahy, že příslušníci rodiny jmenovaného, se kterými sdílí společnou domácnost, nejsou státními občany České republiky a chybí zde tak úzká rodinná vazba žadatele na české státní občany.*“

Žalobce v rámci řízení o rozkladu uvedl konkrétní skutečnosti, na jejichž základě závěr žalovaného obsažený v prvostupňovém rozhodnutí o absenci úzké rodinné vazby žalobce na české státní občany zpochybňoval, zejména namítl a doložil, že státní občanství České republiky mají oba žalobcovi rodiče, dále bratr žalobce či žalobcova sestřenice se svým manželem, přičemž uvedl, že s těmito příbuznými i jejich rodinami se pravidelně stýká a cítí k nim po emocionální stránce přináležitost jako ke své rodině (dále rovněž uvedl, že žalobce pochází z původně české rodiny, jejíž část se na Volyň z Rakouska – Uherska vystěhovala před více než sto lety, avšak v rámci české krajanské pospolitosti si udržela ryze českou etnicitu a silnou citovou vazbu k českým zemím jako zemi domovské, což je jasně patrné z jeho kvalitní češtiny; žalobce rovněž uvedl, že jeho praděd byl do Sovětského svazu pozván sovětskými úřady jako odborník na zpracování kůže, načež jeho rodina byla po roce 1917 prakticky až do návratu domů terčem ústrků ze strany úřadů,

když žalobcův pradědeček, jenž byl za stalinismu politickým vězněm, zemřel v gulagu; žalobce i celá jeho rodina se počátkem devadesátých let na pozvání české vlády vrátili do Čech). Žalobce ve svém rozkladu rovněž namítl, že jeho bratrovi bylo před několika lety státní občanství České republiky uděleno, a to za splnění prakticky stejných podmínek; tím dle žalobce došlo k porušení zásady rozhodovat v obdobných případech stejně. Ministr vnitra se však v napadeném rozhodnutí s námitkami žalobce nikterak nevypořádal.

Z napadeného rozhodnutí ministra vnitra ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím žalovaného tedy není zřejmé, z jakého důvodu došlo k zamítnutí žalobcovy žádosti o udělení státního občanství České republiky. Ministr vnitra se kromě toho v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí opomněl vypořádat s jasně formulovanými námitkami žalobce vznesenými proti prvostupňovému rozhodnutí v rámci řízení o rozkladu.

Žalovaný, resp. ministr vnitra tak v dalším řízení znovu posoudí rozklad žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaného a ve svém novém rozhodnutí ve věci řádně odůvodní, k jakým skutkovým zjištěním a právním závěrům z nich plynoucím dospěl. Přitom se řádně vypořádá s námitkami žalobce uplatněnými v rámci rozkladového řízení.

Z výše uvedených důvodů soud žalobě vyhověl, zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a současně dle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je podle § 78 odst. 5 s.ř.s. v dalším řízení vázán právním názorem, který vyslovil soud v tomto rozsudku.

Soud o věci samé rozhodl bez jednání, neboť jednak tento postup předpokládá § 76 odst. 1 s.ř.s., jednak účastníci řízení k výzvě soudu v zákonem stanovené dvoutýdenní lhůtě nevyjádřili svůj nesouhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání; soud měl tudíž v souladu s § 51 odst. 1 větou druhou s.ř.s. za to, že s takovým projednáním věci vyslovili souhlas.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. a úspěšnému žalobci přiznal jejich náhradu, a to jednak za soudní poplatek zaplacený z podané žaloby ve výši 3.000 Kč, jednak v částce ve výši 6.200 Kč za 2 úkony právní služby po 3.100 Kč dle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) (převzetí věci, podání žaloby) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a dále v režijních paušálech v celkové výši 600 Kč (2 x 300 Kč) Kč dle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., po zvýšení o 21% DPH ve výši 1.428 Kč (z částky 6.800 Kč). Celková náhrada nákladů řízení proto činí částku ve výši 11.228 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. listopadu 2017

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
J. V.